

Posudek vedoucí bakalářské práce Judity Šučurové *Hannah Arendtová a banalita zla*

Autorka si v bakalářské práci klade za cíl představit pojem banality zla, tak jak ho pojímá Hannah Arendt v knize *Eichman v Jeruzalémě*, spolu se základními aspekty, které banalitu zla zapříčiňují. Ptá se, jak je možné, že tzv. obyčejní lidé jsou schopni konat zlo bez zlých úmyslů, a zda je toto téma dnes aktuální.

Začíná u pojmu radikálního zla, který nalézá v *Původu totalitarismu*, a zmiňuje také jeho původní význam u I. Kanta, pracuje s interpretací R.J. Bernsteina, který tvrdí, že pojem radikálního není s banalitou zla v rozporu, ale naopak ji doplňuje, a dále představuje jednotlivé momenty totalitarismu. Problematiku banality zla a samotný případ Eichmana v závěru velmi pěkně doplňuje S. Milgramem a Z. Baumanem. Bohužel mi zde chybí nějaký hlubší závěr vyplývající z tohoto spojení, např. to, jak Milgram ukazuje, že nelidskost není otázka sklonů a charakteru, ale sociálních vztahů nebo to, jak se vztahy technicky zdokonalují a racionalizují, tak se zdokonaluje i ona nelidskost (byrokratizace u Baumana). Dokazuje, že je snazší ublížit člověku, pokud ho nevidíme (tzv. od stolu), než když se ho musíme dotknout. Tedy preciznější práce s oběma autory, která klidně mohla nahradit přebytečné biografické pasáže z Eichmanova života.

Autorka pracuje s bohatým výběrem literatury, jednak s odbornou, ale i se svědectvími, které vhodně doplňují faktografii (Bruno Bettelheim, Primo Levi aj.). Práce má ucelenou koncepci, avšak ke konci je už poměrně nesystematická. Menší výtku bych směřovala k tomu, že se autorka příliš drží materiálů, se kterými pracuje, text je plný téměř doslovných parafrází a odkazů, zasloužil by si víc samostatných úvah. S tím také souvisí formální nejednotnost v poznámkách pod čarou (např. str. 14), nebo věty, které jsou zjevně doslova vytržené ze sekundární literatury a postrádají smysl (str. 21 nahoře). Dále mám poznámku ke str. 10: „Tato společnost umírajících ve vyhlazovacích táborech se nazývala „musulmani,“ což je název pro muslimy, kteří se odevzdají osudu a svobodně rezignují na své okolí.“ Zajímalo by mě, kde k tomuto spojení došla?

Dále bych měla dotaz ke straně 21, kde studentka konfrontuje Raula Hilberga a Arendt. Opravdu je možné pozici Arendt definovat tak, že podle ní byl A. Eichman úředník, který „nevěděl, co dělá“? Opravdu si nebyla vědoma toho, že byl hlavním koordinátorem transportů? Myslím, že zde i na jiných místech autorce chybí cit (nebo čas) pro přesnější vyjadřování a zachycení jemných nuancí.

Musím naopak pochválit vyzdvižení aktuálnosti tohoto tématu v závěru této práce, zmínění konfliktu na Ukrajině a poukaz na probíhající genocidu a snahu o likvidaci národa i státu. Jak říká T. Snyder, když Putin mluví o denacifikaci, „nebojuje jen proti Ukrajině, ale i proti celému narativu o holokaustu, takže zaútočil na morální strukturu poválečné Evropy“.

Navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze 29.8. 2022

Mgr. Taťána Petříčková, PhD.